

Мостовенко Н. А., к.е.н., доцент

Коробчук Т. І., к.е.н., доцент

Приступа Ю. В., здобувач

Луцький національний технічний університет

м. Луцьк, Волинська область, Україна

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-018-6-27>

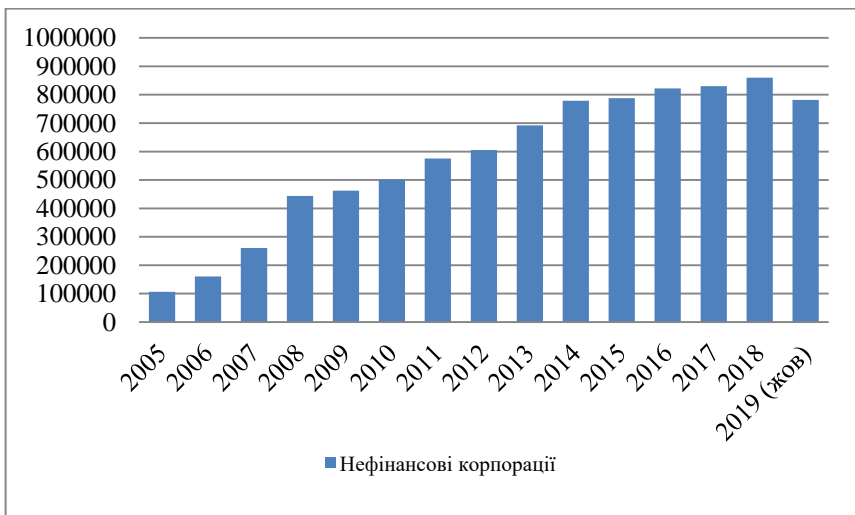
**ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ РИНКУ
КРЕДИТНИМИ ПОСЛУГАМИ БАНКІВ:
АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ**

Як відомо, економічне зростання неможливо забезпечити поза ринком позикових ресурсів. Фінансово-кредитна підтримка стимулює ефективну діяльність будь-якого підприємства, домашнього господарства та держави. Рівень надання кредитних послуг відіграє ключову роль у розвитку національної економіки. Кредитні послуги банки нині надають підприємствам усіх форм власності, населенню, центральним і місцевим органам влади та іншим банкам, об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків та житлово-будівельним кооперативам. Дані послуги призначаються банківськими установами для задоволення різних за термінами потреб клієнтів у грошових ресурсах. Серед потреб виділяють: формування і збільшення основного та оборотного капіталу, витрати на споживчі потреби, фінансування операцій спекулятивного характеру тощо. Відповідно актуальною є

аналітична оцінка рівня забезпеченості суб'єктів ринку кредитними послугами банків, як переважаючих фінансових посередників.

Кредитний ринок – найрозвиненіша частина фінансового ринку, що аргументується його високою часткою, порівняно з іншими сегментами. На вітчизняну банківську систему в останні роки припадає значна частина ринку кредитних послуг, що становлять кредитні портфелі банків та банківської системи України. Проаналізуємо динаміку кредитів, наданих домогосподарствам, корпоративному сектору та іншим резидентам в Україні за даними табл. 1.

За даними таблиці спостерігаємо, що найбільша частка у 2005-2019 рр. традиційно припадала на кредити нефінансовим корпораціям: 60,443%-82,320%. Динаміку кредитів, наданих цим суб'єктам ринку, можна оцінити за допомогою рис. 1. Слід зауважити, що найбільше відносне відхилення у розмірі 70,33% припадає на 2007-2008рр., після чого річний приріст максимально сягав 14,89%.

Рис. 1. Динаміка кредитів, наданих нефінансовим корпораціям, млн. грн.

Кредити банківського сектору за 2005-2019 роки, млн. грн.

Період	Усього кредити	Інші фінансові корпорації	%	Сектор загального державного управління	%	Нефінансові корпорації	%, до усього	Інші сектори економіки	%
2005	143423,355	1663,000	1,160	5,000	0,003	106078,000	73,96	35677,000	24,875
2006	245230,359	2689,110	1,097	4,425	0,002	160502,741	65,450	82034,084	33,452
2007	426867,348	5932,421	1,390	3,949	0,001	260475,768	61,020	160455,211	37,589
2008	734021,702	9789,293	1,334	11,987	0,002	443664,747	60,443	280555,674	38,222
2009	723295,123	14013,871	1,938	5755,467	0,796	462214,688	63,904	241311,097	33,363
2010	732822,794	13430,346	1,833	8817,274	1,203	500960,593	68,360	209614,581	28,604
2011	801809,217	16441,193	2,051	8532,447	1,064	575544,796	71,781	201290,781	25,105
2012	815142,101	16228,768	1,991	5802,944	0,712	605425,035	74,272	187685,355	23,025
2013	910781,701	19317,452	2,121	5907,654	0,649	691902,842	75,968	193653,753	21,262
2014	1020667,168	25575,701	2,506	4926,003	0,483	778840,960	76,307	211324,503	20,705
2015	981627,429	15564,446	1,586	3364,260	0,343	787795,157	80,254	174903,566	17,818
2016	998681,857	11582,990	1,160	1429,904	0,143	822114,348	82,320	163554,616	16,377
2017	1016657,096	10935,856	1,076	1521,697	0,150	829932,021	81,633	174267,522	17,141
2018	1073130,559	9222,136	0,859	2874,885	0,268	859740,405	80,115	201293,133	18,758
2019	1011848,049	8526,589	0,843	3748,076	0,370	781881,906	77,273	217691,479	21,514

Джерело: складено за даними [1]

Наступним суб'єктом за величиною в загальному обсязі кредитування, за якими НБУ оприлюднює статистичні дані є група суб'єктів під назвою «інші сектори економіки». У цей сектор включені домогосподарства та некомерційні організації, що їх обслуговують. Розглянемо більш детально динаміку кредитів наданих цим суб'єктам за допомогою рис. 2.

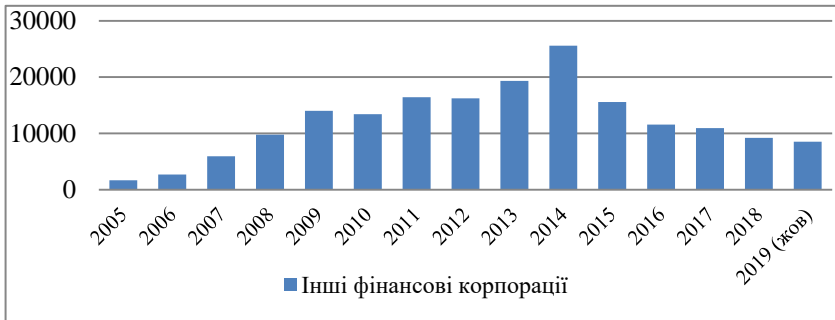
Рис. 2. Динаміка кредитів, наданих іншим секторам економіки, млн. грн.

У динаміці обсягів кредитування цього сегменту позичальників мають місце нестійка тенденція та коливання. Такий стан речей можна пояснити тим, що спроможність цих суб'єктів ринку обслуговувати борги за кредитами безпосередньо залежить від економічної ситуації в країні. Так, пік кредитування цього сегменту припадає на 2008 рік (280555,674 млн. грн.), до повторення якого ринок навіть не наближувався. Зміна цієї ситуації можлива лише за умови відновлення економічного зростання, без якого не буде збільшення рівня доходів населення, навіть за умови зниження кредитних ставок.

Звернемось до аналізу динаміки кредитів, наданих іншим фінансовим корпораціям (страховим компаніям, пенсійним фондам, кредитним установам тощо) за допомогою рис. 3.

Як бачимо, лише до 2014 року спостерігалася стійка тенденція до зростання обсягів кредитування цього сегменту. На такий стан ринку мали значний вплив політична та економічна неста-

більність в країні. Найвищий обсяг кредитних послуг надавався іншим фінансовим корпораціям у 2014 році (25575,701 млн. грн.).

Рис. 3. Динаміка обсягу кредитування інших фінансових корпорацій, млн. грн.

Найменша частка серед споживачів кредитних послуг припадає на сектор загального державного управління (див. рис. 4). Як бачимо, різкий ріст кредитування спостерігається у 2009 році, що у абсолютному значенні склало 5743,48 млн. грн. порівняно із 2008 роком. І починаючи із 2010 року прослідковується стійка негативна тенденція до 2016 року, яка змінилася у 2017 році, після чого ринок, хоч і незначно, проте зростає.

Рис. 4. Динаміка кредитів сектору державного управління, млн. грн.

Зазначимо, що питома вага кредитів, наданих державним нефінансовим корпораціям несуттєва. Загалом значного стабільного розвитку на кредитному ринку України набуває надання кредитних послуг сектору нефінансових корпорацій – суб'єктів, що займаються виробничою діяльністю, реалізацією товарів, наданням послуг.

Таким чином, банківська система може задовольняти потреби господарюючих суб'єктів у позикових ресурсах у значно більших обсягах. Відновлення кредитування залежатиме від стану економічної системи, зростання ділової активності як нефінансових корпорацій так і добробуту домогосподарств.

Література:

1. Офіційний сайт Національного банку України. Грошово-кредитна статистика. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms> (дата звернення: 17.12.2020).